

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

ETT UPPFÖLJNINGSSYSTEM FÖR JÄMSTÄLLDHETSPOLITIKEN

Departementspromemoria (Ds 2013:37)

Dnr U 2013/3818/JÄM

TCO ståndpunkter i sammanfattning

- TCO välkomnar promemorian ”Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken”. Att förbättra möjligheterna att följa upp jämställdhetsmålen för jämställdhetspolitiken är mycket angeläget.
- TCO anser att valet av indikatorer för de olika målen är väl valda med ett undantag. TCO förordar att indikator 2.6 ”Kvinnors lön som andel (%) av mäns lön efter sektor före och efter standardvägning 1994-20xx” byts ut mot ”Kvinnors lön som andel (%) av mäns lön totalt, respektive efter utbildningslängd före och efter standardvägning 1994-20xx”. TCO anser att det är ett bättre mått på hur väl målen i delmål 2 om ekonomisk jämställdhet uppfylls, då det även visar de strukturella löneskillnaderna mellan kvinno-, respektive mansdominerat arbete, som annars blir dolt vid en uppdelning av statistiken på sektor.
- TCO instämmer också i och vill dessutom betona att sammanhållna uppföljningar av jämställdhetspolitiken ska inkludera uppföljning av arbetet med jämställdhetsintegrering inom andra politikområden.
- Utöver de förslag som förs fram i promemorian föreslår TCO att ett permanent expertorgan bildas. TCO förordar att ett ”Jämställdhetspolitiska rådet” bildas, i paritet med det ”Finanspolitiska rådet” bestående av forskare och kansli, med ansvar för att följa upp och utvärdera de satta målen inom politikområdet.

Huvudindikatorer

Gällande valet av statistiska indikatorer anser TCO att dessa är väl utvalda med undantag av en av huvudindikatorerna i delmål 2, ekonomisk jämställdhet. TCO anser att indikator 2.6 ”Kvinnors lön som andel (%) av mäns lön efter sektor före och efter standardvägning 1994-20xx” bör bytas ut mot ”Kvinnors lön som andel (%) av mäns lön totalt, respektive efter utbildningslängd före och efter standardvägning 1994-20xx”. Detta utgör enligt TCO ett bättre mått på hur väl målen i delmål 2 uppfylls, då det även visar de strukturella

löneskillnaderna mellan kvinno-, respektive mansdominerat arbete, som annars blir dolt vid en uppdelning av statistiken på sektor.

Jämställdhetsintegrering

TCO vill också i likhet med förslaget i promemorian betona vikten av att sammanhållna uppföljningar av jämställdhetspolitiken ska inkludera uppföljningar av arbetet med jämställdhetsintegrering inom andra politikområden.

Varför en sammanhållen uppföljning behövs

I promemorian beskrivs hur det fungerar idag; Uppföljningar som har bäring på jämställdhetspolitiken görs inom en rad politikområden och inom en rad myndigheter. Men en viktig skillnad mellan uppföljningar av jämställdhet som görs inom ramen för andra politikområden, och uppföljningar som tar avstamp i de jämställdhetspolitiska målen, är att jämställdhet inom andra politikområden följs upp som en aspekt bland flera, utifrån andra övergripande mål. Sådana uppföljningar kan utgöra viktiga pusselbitar i en sammantagen uppföljning av jämställdhetspolitiken, men det behövs ändå en sammanhållen uppföljning och analys av jämställdhetspolitiken.

Inom andra politikområden finns normalt en eller flera myndigheter som genomför denna typ av sammanhållna uppföljningar och analyser, medan det på jämställdhetspolitikens område saknas en sådan myndighet.

Andra sektorsövergripande politikområden

Huvudfokus i promemorians förslag ligger på att definiera vilka statistiska indikatorer som ska användas för uppföljning av de jämställdhetspolitiska målen. I likhet med många vertikala politikområden har det på flera tvärpolitiska områden utvecklats indikatorer för att följa upp utvecklingen inom området. Den kvantitativa uppföljningen kompletteras ofta med kvalitativa analyser för att ge fördjupad kunskap om orsakssamband och bakomliggande faktorer som påverkar utvecklingen inom politikområdet i fråga.

Vem som ansvarar för en sådan analys kan skilja sig åt mellan olika politikområden. Bland de sektorsövergripande områden som har en samordnande myndighet till förfogande är det oftast myndigheten som ansvarar för att analysera och bearbeta den information som uppföljningen ger.

TCO vill inrätta ”Jämställdhetspolitiska rådet” likvärdigt det ”Finanspolitiska rådet”

I promemorians konsekvensanalys av förslaget bedöms att ”det inte innehåller krav på nya regler, uppdrag eller arbetsuppgifter för olika aktörer.” Men att det kommer finnas möjlighet för alla som önskar att ta del av jämställdhetsstatistik för att genomföra analyser.

TCO anser det visserligen gott att myndigheter och enskilda efter eget intresse och behov har god tillgång till statistik inom området, men anser samtidigt att jämställdhetspolitikens betydelse för centrala samhällsvärden som demokrati, samhällsekonomi och individens möjlighet till utveckling är så grundläggande och viktig att det krävs mer än så för att säkerställa kontinuitet och struktur för jämställdhetspolitiken samt öka kvaliteten i uppföljningen av jämställdhetsarbetet.

Samtliga politikområden ska idag också vara jämställdhetsintegrerade. Trots detta saknar det jämställdhetspolitiska området till skillnad från de flesta andra politikområden en samordnande aktör med ansvar för att följa upp och utvärdera utvecklingen inom området.

TCO föreslår att ett permanent expertorgan i paritet med det Finanspolitiska rådet inrättas. Det Finanspolitiska rådet utvärderar och sprider kunskap om finanspolitiken och har i uppgift att göra en oberoende granskning av regeringens finanspolitik. På samma sätt skulle ett "Jämställdhetspolitiska rådet" kunna följa upp hur jämställdhetspolitiken förhåller sig till sina grundläggande mål.

Nedanstående inom citationstecken ingår också i Finanspolitiska rådets uppdrag, och skulle på ett förtjänstfullt sätt kunna "översättas" från "ekonomi" till "jämställdhet" och ges i uppdrag till ett sådant Jämställdhetspolitiskt råd som TCO förordar. Första stycket skulle då i praktiken innebära en uppföljning av hur väl andra politikområden har integrerat ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete.

- "Det är också rådets uppgift att granska tydligheten i de ekonomiska propositionerna samt kvaliteten i de underlag som regeringen baserar sina bedömningar på. Slutligen ska rådet verka för en ökad offentlig diskussion i samhället om den ekonomiska politiken.
- Rådets uppgifter fullföljs framför allt genom publiceringen av en rapport som lämnas till regeringen varje år. Rapporten ska kunna användas som ett underlag bl.a. för riksdagens granskning av regeringens politik. Som ett led i uppdraget anordnar rådet även konferenser och ger ut skrifter om olika aspekter på finanspolitiken.
- Rådet som helhet tar inte löpande ställning till den ekonomiska politiken. Däremot deltar rådets ledamöter i samhällsdebatten med sina egna synpunkter. Dessa kan, men behöver inte nödvändigtvis, delas av andra ledamöter."

TJÄNSTEMÄNNENS CENTRALORGANISATION (TCO)

Eva Nordmark

Ulrika Hagström